

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 26ης Μαρτίου 1992 *

Στην υπόθεση C-261/90,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του cour d'appel d'Aix-en-Provence προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία από το Δικαστήριο της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Mario Reichert,

Hans-Heinz Reichert,

Ingeborg Kockler

και

Dresdner Bank AG,

η έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 5, παράγραφος 3, 16, παράγραφος 5, και 24 της Συμβάσεως των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Joliet, πρόεδρο τμήματος, F. Grévisse, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias και M. Zuleeg, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. Gulmann
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Dresdner Bank AG, εκπροσωπούμενη από τους Egbert Jestaedt και Otto Steinmann, δικηγόρους Saarbrücken,

— η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον Etienne Lasnet, νομικό σύμβουλο, επικουρούμενο από τον Hervé Lehman, δικηγόρο Παρισιού,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Dresdner Bank AG και της Επιτροπής κατά τη συνεδρίαση της 6ης Δεκεμβρίου 1991,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Φεβρουαρίου 1992,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με απόφαση της 7ης Μαΐου 1990, που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 28 Αυγούστου του ίδιου έτους, το cour d'appel d'Aix-en-Provence υπέβαλε, δυνάμει του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία από το Δικαστήριο της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: η Σύμβαση), προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 5, παράγραφος 3, 16, παράγραφος 5, και 24 της Συμβάσεως αυτής.
- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, του ζεύγους Reichert και του υιού τους Mario Reichert και, αφετέρου, της εταιρίας DresdnerBank.
- 3 Το ζεύγος Reichert, που κατοικεί στη Γερμανία, είναι κύριος ακινήτων κειμένων στο έδαφος της κοινότητας Antibes [Γαλλία, département (διοικητικό διαμέρισμα) των

Alpes-Maritimes], των οποίων την ψιλή κυριότητα παραχώρησαν στον υιό τους Mario Reichert με συμβολαιογραφική πράξη καταρτισθείσα στο Creutzwald (Γαλλία, département του Moselle). Η δωρεά αυτή προσβλήθηκε από την εταιρία Dresdner Bank, δανειστή του ζεύγους Reichert, ενώπιον του tribunal de grande instance de Grasse, στην περιφέρεια του οποίου κείνται τα επίδικα ακίνητα, βάσει του άρθρου 1167 του γαλλικού Αστικού Κώδικα, κατά το οποίο οι δανειστές μπορούν « να προσβάλλουν, ιδίω ονόματι, τις δικαιοπραξίες που συνάπτονται από τον οφειλέτη τους προς καταδολίευση των δικαιωμάτων τους ». Έτσι, με το άρθρο αυτό επιτρέπεται η άσκηση της καλούμενης παυλιανής αγωγής.

- 4 Παρά τις σχετικές αντιρρήσεις των ομοδίκων Reichert, το tribunal de grande instance de Grasse, με απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1987, κήρυξε εαυτό αρμόδιο βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως, δυνάμει του οποίου έχουν αποκλειστική δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, « σε υποθέσεις εμπράγματων δικαιωμάτων επί ακινήτων (...) τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου κράτους της τοποθεσίας του ακινήτου ».
- 5 Οι ομόδικοι Reichert άσκησαν κατά της αποφάσεως αυτής έφεση, λόγω ελλείψεως δικαιοδοσίας, ενώπιον του cour d'appel d'Aix-en-Provence το οποίο, με απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 1987, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο ένα πρώτο προδικαστικό ερώτημα με το οποίο ζητούσε, ουσιαστικά, να πληροφορηθεί αν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως η περίπτωση κατά την οποία, μέσω αγωγής προβλεπόμενης από εθνικό δίκαιο, εν προκειμένω της παυλιανής αγωγής του γαλλικού δικαίου, ένας δανειστής προσβάλλει δωρεά ακινήτου την οποία θεωρεί ως συναφθείσα από τον οφειλέτη του προς καταδολίευση των δικαιωμάτων του.
- 6 Με απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1990, C-115/88, Reichert (Συλλογή 1990, σ. I-27), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι:

« Η αγωγή δανειστή με την οποία επιδιώκεται όπως μη ισχύουν έναντι αυτού τα αποτελέσματα εκποιητικής δικαιοπραξίας αφορώσας εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου, η οποία, όπως ο ίδιος ο δανειστής ισχυρίζεται, συνάφθηκε από τον οφειλέτη του προς καταδολίευση των δικαιωμάτων του, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως ».

- 7 Ωστόσο, κατόπιν αιτήσεως της εταιρίας *Dresdner Bank*, η οποία θέλησε, προς αντίκρουση της εφέσεως ως προς την αρμοδιότητα, να επικαλεστεί άλλα άρθρα της Συμβάσεως πλην του άρθρου 16, παράγραφος 1, στο οποίο αναφέρεται το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το *cour d'appel d'Aix-en-Provence*, με την προαναφερθείσα απόφαση της 7ης Μαΐου 1990, υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο συμπληρωματικό προδικαστικό ερώτημα:

« Σε περίπτωση που γίνει δεκτό ότι δεν τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής το άρθρο 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, εμπίπτει η στηριζόμενη στο άρθρο 1167 του γαλλικού Αστικού Κώδικα αγωγή, με την οποία ο δανειστής ζητεί την ακύρωση ως προς αυτόν δικαιοπραξίας μεταβιβάσεως εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων στην οποία προέβη ο οφειλέτης του κατά τρόπο που ο πρώτος θεωρεί ως καταδολιεύση των δικαιωμάτων του, στους κανόνες περί αρμοδιότητας των άρθρων 5, παράγραφος 3, ή 24 ή 16, παράγραφος 5, της εν λόγω διεθνούς Συμβάσεως, αν ληφθεί υπόψη ο χαρακτήρας της προβαλλομένης καταδολιεύσεως ως αδικοπραξίας ή οιοειδ αδικοπραξίας ή ακόμα η ύπαρξη συντηρητικών μέτρων που η απόφαση επί της ουσίας πρέπει να μετατρέψει σε μέτρα εκτελέσεως επί του ακινήτου το οποίο αποτελεί το αντικείμενο των μεταβιβασθέντων από τον οφειλέτη εμπραγμάτων δικαιωμάτων; »

- 8 Στην έκθεση ακροατηρίου αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνον καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.
- 9 Αφού το Δικαστήριο, με την προαναφερθείσα απόφαση *Reichert* της 10ης Ιανουαρίου 1990, απάντησε ότι αγωγή όπως η παυλιανή αγωγή του γαλλικού δικαίου δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως, επιβάλλεται να δοθεί απάντηση στο συμπληρωματικό ερώτημα που υπέβαλε το παραπέμπον δικαστήριο.
- 10 Κατά το άρθρο 2, της Συμβάσεως, υπό την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους ενάγονται ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους αυτού, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους. Η Σύμβαση δέχεται παρεκκλίσεις από τον γενικό αυτό κανόνα παρέχοντας στον ενάγοντα την ευχέρεια, σε ορισμένες περιπτώσεις, να ασκήσει την αγωγή του ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους της κατοικίας του εναγομένου ή ενώπιον του δικαστηρίου άλλου κράτους (περιπτώσεις των άρθρων 5 και 24 της Συμβάσεως). Η Σύμβαση προβλέπει επίσης αποκλειστικές δωσιδικίες, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία (περίπτωση του άρθρου 16).

- 11 Για να δοθεί απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, επιβάλλεται, υπό τις συνθήκες αυτές, να εξεταστεί διαδοχικά αν αγωγή όπως η παυλιανή αγωγή του γαλλικού δικαίου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής μιας από τις παρεκκλίσεις που προβλέπει η Σύμβαση και αναφέρονται στην απόφαση περί παραπομπής.

Ως προς την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 3, της Συμβάσεως

- 12 Το άρθρο 5, παράγραφος 3, της Συμβάσεως ορίζει ότι:

« Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να εναχθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος:

(...)

3) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός. »

- 13 Η Dresdner Bank, εφεσίβλητη της κύριας δίκης, υποστηρίζει ότι η παυλιανή αγωγή εμπίπτει στο άρθρο 5, παράγραφος 3, της Συμβάσεως, καθόσον πρόκειται για αγωγή περί διαρρήξεως δικαιοπραξίας η οποία, ως τοιαύτη, έχει ως αντικείμενο την εξαφάνιση πράξεως υπαίτιας ή σκόπιμης παραλείψεως, αντίθετης προς τον νόμο ή προς τους άγραφους κανόνες περί επιδείξεως επιμελείας και η οποία προκαλεί βλάβη σε τρίτο, δηλαδή πράξεως που συνιστά οιονεί αδικοπραξία.

- 14 Η Επιτροπή, αντιθέτως, θεωρεί ότι η παυλιανή αγωγή, η οποία μπορεί να έχει αποτελέσματα έναντι του καλόπιστου τρίτου, ο οποίος, επομένως, δεν επέδειξε πταισματική συμπεριφορά ούτε αμέλεια, και η οποία, ενδεχομένως, δεν οδηγεί μόνο στην αναγνώριση υποχρεώσεως αποκαταστάσεως που υπέχει ο τρίτος δικαιοδόχος, αλλά μπορεί να έχει ως συνέπεια τη μείωση εμμέσως της περιουσίας του τελευταίου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αγωγή αποζημιώσεως εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας. Ως εκ τούτου, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 3, της Συμβάσεως.

- 15 Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 189/87, Καλφέλγης (Συλλογή 1988, σ. 5565, σκέψεις 15 και 16), η έννοια της « ενοχής εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας » χρησιμοποιείται ως κριτήριο για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής ενός από τους κανόνες ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας που έχει τη δυνατότητα να επικαλεστεί ο ενάγων. Αν ληφθεί υπόψη ο σκοπός και η γενική οικονομία της Συμβάσεως, επιβάλλεται, προκειμένου να διασφαλιστεί κατά το μέτρο του δυνατού η ισότητα και η ομοιομορφία των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα κράτη και τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, να μην ερμηνευθεί η έννοια αυτή ως απλή παραπομπή στο εσωτερικό δίκαιο του ενός ή του άλλου από τα ενδιαφερόμενα κράτη. Συνεπώς, η έννοια της ενοχής εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας πρέπει να θεωρηθεί ως αυτοτελής έννοια που πρέπει να ερμηνευθεί κατ' εφαρμογή της Συμβάσεως, λαμβανομένων κυρίως υπόψη της οικονομίας και του σκοπού της, προκειμένου να διασφαλιστεί πλήρως η αποτελεσματικότητά της.
- 16 Το Δικαστήριο έκρινε επίσης με την απόφαση αυτή, σκέψη 17, ότι για να διασφαλιστεί ενιαία λύση σε όλα τα κράτη μέλη πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έννοια της « ενοχής εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας » περιλαμβάνει κάθε απαίτηση με την οποία τίθεται ζήτημα ευθύνης του εναγομένου και δεν αφορά « διαφορές εκ συμβάσεως » κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1.
- 17 Με την προαναφερθείσα απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1990, Reichert, σκέψη 12, το Δικαστήριο παρατήρησε ότι η παυλιανή αγωγή θεμελιώνεται στο ενοχικό δικαίωμα, προσωπικό δικαίωμα του δανειστή έναντι του οφειλέτη του, και έχει ως αντικείμενο την προστασία του δικαιώματος προνομιακής ικανοποίησης που μπορεί να έχει ο πρώτος επί της περιουσίας του δεύτερου. Εφόσον η αγωγή αυτή ευδοκιμήσει, έχει ως συνέπεια να μην ισχύει, αποκλειστικά έναντι του δανειστή, εκποιητική δικαιοπραξία συναφθείσα από τον οφειλέτη προς καταδολίευση των δικαιωμάτων του δανειστή.
- 18 Εξάλλου, από το υπόμνημα της Επιτροπής, που δεν αντικρούστηκε επί του σημείου αυτού, προκύπτει ότι στο γαλλικό δίκαιο η « παυλιανή » αγωγή μπορεί να ασκηθεί είτε κατά των εκποιητικών δικαιοπραξιών που συνάπτει ο οφειλέτης εξ επαχθούς αιτίας όταν ο δικαιοδόχος είναι κακόπιστος, είτε κατά των εκποιητικών δικαιοπραξιών που συνάπτει ο οφειλέτης εκ χαριστικής αιτίας έστω και αν ο δικαιοδόχος είναι καλόπιστος.

- 19 Αντικείμενο μιας τέτοιας αγωγής δεν είναι να υποχρεωθεί ο οφειλέτης να αποκαταστήσει τη ζημία που προκάλεσε στον δανειστή του με την καταδολενυτική πράξη του, αλλά να εξαφανιστούν έναντι του δανειστή τα αποτελέσματα της εκποιητικής δικαιοπραξίας που συνήψε ο οφειλέτης του. Στρέφεται όχι μόνον κατά του οφειλέτη, αλλά και κατά του δικαιοδόχου, τρίτου σε σχέση με την ενοχή που συνδέει τον δανειστή προς τον οφειλέτη του, ακόμη και όταν ο τρίτος δεν διέπραξε κανένα πταίσμα, αν η δικαιοπραξία συνήφθη εκ χαριστικής αιτίας.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές, αγωγή όπως η « παυλιανή » αγωγή του γαλλικού δικαίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αγωγή αποβλέπουσα στο να αναγνωριστεί η ευθύνη του εναγομένου όπως νοείται κατά το άρθρο 5, παράγραφος 3, της Συμβάσεως και, επομένως, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου αυτού.

Ως προς το άρθρο 16, παράγραφος 5, της Συμβάσεως

- 21 Το άρθρο 16, παράγραφος 5, της Συμβάσεως ορίζει ότι:

« Αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, έχουν

(...)

5) σε θέματα αναγκαστικής εκτελέσεως αποφάσεων, τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου κράτους του τόπου εκτελέσεως ».

- 22 Η Dresdner Bank προβάλλει ότι η παυλιανή αγωγή, καθόσον προετοιμάζει την αναγκαστική εκτέλεση μιας αποφάσεως, περιλαμβάνεται στις παρεκκλίσεις του άρθρου 16, παράγραφος 5, της Συμβάσεως.

- 23 Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι, εφόσον δεν έχει ως σκοπό την επίλυση από το δικαστήριο ενός ζητήματος εκτελέσεως της αποφάσεως, αλλά την έκδοση αποφάσεως με την οποία μεταβάλλεται η νομική κατάσταση της περιουσίας του οφειλέτη, η παυλιανή αγωγή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου αυτού.
- 24 Επιβάλλεται να παρατηρηθεί, πρώτον, ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 4ης Ιουλίου 1987, 220/84, *Mailhé* (Συλλογή 1987, σ. 2267, σκέψη 16), το άρθρο 16 της Συμβάσεως επιφέρει στον κανόνα της γενικής δικαιοδοσίας του άρθρου 2 της Συμβάσεως σειρά εξαιρέσεων, δηλαδή προβλέπει την αποκλειστική δικαιοδοσία για ορισμένες διαφορές που παρουσιάζουν ειδικό σύνδεσμο με το έδαφος συμβαλλομένου κράτους διαφορετικού από εκείνο που ορίζει το άρθρο 2, είτε λόγω της τοποθεσίας του ακινήτου είτε λόγω της έδρας μιας εταιρίας είτε λόγω καταχωρήσεως σε δημόσια βιβλία είτε, τέλος, πρόκειται για το σημείο 5, λόγω του τόπου εκτελέσεως.
- 25 Δεύτερον, επιβάλλεται να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 16 που δεν πρέπει να ερμηνεύεται ευρύτερα απ' όσο απαιτεί ο σκοπός του, εφόσον κάτι τέτοιο έχει ως αποτέλεσμα να στερούνται οι διάδικοι της επιλογής του *forum*, στην οποία, άλλως, θα προέβαιναν και, σε ορισμένες περιπτώσεις, να υπάγονται σε δικαστήριο που δεν είναι το δικαστήριο της κατοικίας κανενός απ' αυτούς (αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 1977, 73/77, *Sanders*, *Rec.* 1977, σ. 2383, σκέψεις 17 και 18, και της 10ης Ιανουαρίου 1990, *Reichert*, σκέψη 9, που παρατέθηκε ήδη).
- 26 Από την άποψη αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ο ουσιαστικός λόγος της αποκλειστικής δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του τόπου εκτελέσεως της αποφάσεως είναι ότι εναπόκειται μόνο στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ζητείται η αναγκαστική εκτέλεση να εφαρμόζουν τους κανόνες ως προς τη δράση, στο έδαφος αυτό, των αρχών που είναι επιφορτισμένες με την αναγκαστική εκτέλεση.
- 27 Τρίτον, επιβάλλεται να παρατηρηθεί ότι η έκθεση της επιτροπής εμπειρογνομόνων που επεξεργάστηκε το κείμενο της Συμβάσεως (*JO* 1979, C 59, σ. 1) αναφέρει ότι πρέπει να νοούνται « αμφισβητήσιες σχετικές με την εκτέλεση των αποφάσεων » οι αμφισβητήσιες οι οποίες μπορεί να προκύψουν από τη « χρήση βίας, τη λήψη συντηρητικών μέτρων ή την αποστέρηση κινητών και ακινήτων προκειμένου να εξασφαλι-

στεί η εφαρμογή των αποφάσεων, των πράξεων» και ότι «οι δυσχέρειες που γεννώνται από τις διαδικασίες αυτές εμπίπτουν στην αποκλειστική δικαιοδοσία του δικαστηρίου του τόπου εκτελέσεως».

- 28 Αγωγή όπως η παυλιανή αγωγή του γαλλικού δικαίου έχει ως αντικείμενο, όπως ελέχθη πιο πάνω στη σκέψη 17, την προστασία του δικαιώματος προνομιακής ικανοποίησης του δανειστή ζητώντας από το αρμόδιο δικαστήριο να διατάξει τη διάρρηξη, έναντι του δανειστή, της εκποιητικής δικαιοπραξίας που συνήψε ο οφειλέτης προς καταδολίευση των δικαιωμάτων του δανειστή. Μολονότι η εν λόγω αγωγή προστατεύει έτσι τα συμφέροντα του δανειστή ενόψει, ιδίως, έπειτα αναγκαστικής εκτέλεσεως προς εκπλήρωση της ενοχής, δεν αποβλέπει στην επίλυση αμφισβητήσεως σχετικής με τη «χρήση βίας, τη λήψη συντηρητικών μέτρων ή την αποστέρηση κινητών και ακινήτων προκειμένου να εξασφαλιστεί η εφαρμογή των αποφάσεων, των πράξεων» και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 5, της Συμβάσεως.

Ως προς το άρθρο 24 της Συμβάσεως

- 29 Το άρθρο 24 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Τα ασφαλιστικά μέτρα που προβλέπονται από το δίκαιο συμβαλλόμενου κράτους μπορούν να ζητηθούν από τα δικαστήρια του κράτους αυτού, έστω και αν δικαστήριο άλλου συμβαλλόμενου κράτους έχει, σύμφωνα με την παρούσα σύμβαση, διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως.»

- 30 Η Dresdner Bank ισχυρίζεται ότι η παυλιανή αγωγή έχει ως αντικείμενο την παροχή προσωρινής ασφάλειας στον δανειστή και συνιστά επίσης «συντηρητικό μέτρο» κατά την έννοια του άρθρου 24 της Συμβάσεως.

- 31 Η Επιτροπή θεωρεί, αντιθέτως, ότι η παυλιανή αγωγή δεν έχει ως αντικείμενο τη διατήρηση μιας πραγματικής ή νομικής καταστάσεως ώστε να διαφυλάσσονται τα δικαιώματα των οποίων η αναγνώριση, άλλωστε, ζητείται από το δικαστήριο της ουσίας, αλλά αποβλέπει στο να μεταβάλει τη νομική κατάσταση ενός πράγματος. Επομένως, δεν συνιστά ούτε προσωρινό ούτε συντηρητικό μέτρο κατά την έννοια του άρθρου 24 της Συμβάσεως.

- 32 Το Δικαστήριο έκρινε ήδη, με την απόφαση της 27ης Μαρτίου 1979, 143/78, De Cavel (Rec. 1979, σ. 1055, σκέψη 8), ότι, επειδή τα ασφαλιστικά μέτρα είναι ικανά να διασφαλίσουν ποικίλης φύσεως δικαιώματα, το ζήτημα αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως καθορίζεται όχι από την ίδια τους τη φύση, αλλά από τη φύση των δικαιωμάτων στον οποίων τη διασφάλιση αποβλέπουν. Με τη σκέψη 9 της απόφασεως αυτής προσέθεσε ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση των διατάξεων του άρθρου 24 της Συμβάσεως προκειμένου να ενταχθούν στο πεδίο εφαρμογής της ασφαλιστικά μέτρα που αφορούν υποθέσεις οι οποίες αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως.
- 33 Το Δικαστήριο, με την απόφαση της 21ης Μαΐου 1980, 125/79, Denilauler (Rec. 1980, σ. 1553, σκέψεις 15 και 16), έκρινε επίσης ότι η ανάλυση της λειτουργίας του άρθρου 24 στο σύνολο του συστήματος οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, όσον αφορά τα μέτρα του είδους αυτού, έχει προβλεφθεί ειδική ρύθμιση προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαίτερη προσοχή και η ενδεδειγμένη γνώση των συγκεκριμένων περιστάσεων που απαιτεί η λήψη τέτοιων μέτρων, καθώς και ο προσδιορισμός των όρων και προϋποθέσεων που αποβλέπουν στο να εξασφαλιστεί ο προσωρινός και συντηρητικός χαρακτήρας του μέτρου αυτού.
- 34 Επομένως, ως « ασφαλιστικά μέτρα » υπό την έννοια του άρθρου 24 πρέπει να θεωρούνται τα μέτρα τα οποία, σε υποθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως, αποβλέπουν στη διατήρηση μιας πραγματικής ή νομικής καταστάσεως προς διασφάλιση των δικαιωμάτων των οποίων η αναγνώριση ζητείται εξάλλου από το δικαστήριο της ουσίας.
- 35 Αγωγή όπως η παυλιανή αγωγή του γαλλικού δικαίου, μολονότι παρέχει τη δυνατότητα προστασίας του δικαιώματος ικανοποίησεως του δανειστή αποφεύγοντας την ηθελημένη μείωση της περιουσίας του οφειλέτη του, δεν έχει ως αντικείμενο τη διατήρηση μιας πραγματικής ή νομικής καταστάσεως εν αναμονή της εκδόσεως δικαστικής αποφάσεως επί της ουσίας. Αποβλέπει στη μεταβολή, με δικαστική απόφαση, της νομικής καταστάσεως της περιουσίας του οφειλέτη και του δικαιοδόχου με τη διάρρηξη, έναντι του οφειλέτη, της εκποιητικής δικαιοπραξίας που συνήψε ο οφειλέτης προς καταδολίευση των δικαιωμάτων του δανειστή. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασφαλιστικό μέτρο κατά την έννοια του άρθρου 24 της Συμβάσεως.

- 36 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι αγωγή προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο, όπως η παυλιανή αγωγή του γαλλικού δικαίου, με την οποία ο δανειστής ζητεί τη διάρρηξη ως προς αυτόν δικαιοπραξίας με την οποία μεταβιβάζονται εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων, την οποία συνήψε ο οφειλέτης του κατά τρόπο που ο πρώτος θεωρεί ως καταδολίευση των δικαιωμάτων του, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 5, παράγραφος 3, 16, παράγραφος 5, και 24 της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 37 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Επειδή η διαδικασία ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης έχει τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το *cour d'appel d'Aix-en-Provence* με απόφαση της 7ης Μαΐου 1990, αποφαινεται:

Αγωγή προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο, όπως η παυλιανή αγωγή του γαλλικού δικαίου, με την οποία ο δανειστής ζητεί τη διάρρηξη ως προς αυτόν δικαιοπραξίας με την οποία μεταβιβάζονται εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων, την οποία συνήψε ο οφειλέτης του κατά τρόπο που ο πρώτος θεωρεί ως καταδολίευση των δικαιωμάτων του, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 5, παράγραφος 3, 16, παράγραφος 5, και

24 της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Joliet

Grévisse

Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias

Zuleeg

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 26 Μαρτίου 1992.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

J.-G. Giraud

R. Joliet